

Vlaams
Parlement

stuk **2381** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 23 januari 2014 (2013-2014)

Voorstel van resolutie

van de heren Jean-Jacques De Gucht, Jo De Ro, Peter Gysbrechts
en Sas van Rouveroij

betreffende het opstarten van een actieplan
om de Vlaamse boekenhandel te ondersteunen
en het grensverkeer van boeken
tussen Nederland en Vlaanderen te stimuleren

TOELICHTING

In plaats van enkel een thuismarkt van 6,2 miljoen Vlamingen of van 16,6 miljoen Nederlanders, heeft de Nederlandstalige boekenmarkt een gezamenlijk potentieel van 22,8 miljoen lezers en kopers. De uitgangssituatie voor een geaccumuleerde Vlaams-Nederlandse boekenmarkt is gunstig: een gemeenschappelijke taal; een vergelijkbaar opleidings- en inkomensprofiel; grensoverschrijdende grote marktpartijen; per inwoner een vergelijkbaar te besteden bedrag aan A-boeken; een goed uitgebouwde openbare bibliotheeksector met een hoge participatiegraad; het feit dat Vlaanderen en Nederland behoren tot de top 10-landen voor leesvaardigheid.¹

Maar dat potentieel komt er in de praktijk niet uit, zo toont het rapport van boek econoom Carlo Van Baelen in opdracht van de Nederlandse Taalunie.² Er is sprake van een kwakkelend grensverkeer van boeken tussen Nederland en Vlaanderen. In beide landen kiest men voor een ‘eigen auteurs eerst’-beleid. Zowel de boekhandel, de bibliotheek als de media zouden zich volgens het onderzoek enkel richten op de eigen auteurs. Daardoor zou de lezer/lener/koper geen informatie krijgen over boeken aan de andere kant van de grens. Het is daarom wenselijk in dialoog te treden met de Nederlandse regering om te bekijken hoe de uitwisseling van cultuur, in dit geval in de vorm van boeken, kan worden verbeterd. Een belangrijke rol is daartoe weggelegd voor het onderwijs. Het onderzoek toont immers eveneens aan dat zowel Vlaamse als Nederlandse leerlingen kiezen voor ‘eigen’ auteurs bij verplichte lectuur. Zo’n dialoog is ook de uitgelezen kans om de prijs voor Vlaams-Nederlandse Culturele Samenwerking nieuw leven in te blazen. Die prijs werd in 2010 stopgezet hoewel het een uitgelezen platform kan zijn voor de culturele uitwisseling tussen Vlaanderen en Nederland en ook kan dienen als een literaire bruggenbouwer. De Frankfurter Buchmesse, de grootste boekenbeurs ter wereld, waar Vlaanderen en Nederland in 2016 kandidaat-gastland voor zijn, is tot slot een perfect aangrijppunt om de dialoog op te starten.

Het grensverkeer van boeken tussen de Nederlandse en Vlaamse markt is dus allesbehalve optimaal. Opvallend is daarbij wel dat het aandeel van de Nederlandse boekenimport in Vlaanderen veel hoger ligt dan de import in Nederland vanuit Vlaanderen: 60% versus 5%. Een enorme kloof die de auteur deels verklaart op grond van de structurele verschillen tussen beide landen. Structureel kent de Nederlandse boekenmarkt twee marktpartijen: boekhandels en uitgeverijen. Vlaanderen heeft daarnaast een belangrijke derde institutionele speler: de importeur. Nederland, met een grotere en langere samenwerkingstraditie, meer middelen, minder dominante marktpartijen en een grotere sectorsolidariteit, heeft sterkere collectieve instituties uitgebouwd zoals het Centraal Boekhuis of de stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek. Die promoten het Nederlandse boek veel sterker dan in Vlaanderen gebeurt.

Een actieplan is daarom dringend nodig. De overheid moet in overleg gaan met de verschillende partijen binnen de literaire sector – boekhandels, uitgeverijen, auteurs en importeurs – en een strategie uitwerken om die handicap weg te werken. Dat overleg zal bovendien tussen de verschillende overheden van ons land moeten gebeuren. Culturele instrumenten (Vlaamse overheid) en fiscale, sociale, juridische en macro-economische instrumenten (federale overheid) moeten immers allemaal in het actieplan gecombineerd worden. Zo kan een aantrekkelijker fiscaal kader bijvoorbeeld alternatieve financiering

¹ C. VAN BAELEN, 1+1 = zelden 2: over grensverkeer in de Vlaams-Nederlandse literaire boekenmarkt, Nederlandse Taalunie, Den Haag, 2013, p. 60.

² C. VAN BAELEN, 1+1 = zelden 2: over grensverkeer in de Vlaams-Nederlandse literaire boekenmarkt, Nederlandse Taalunie, Den Haag, 2013.

binnen de boekensector aanmoedigen. Het aantrekken van private middelen heeft een positief macro-economisch effect. De overheid moet immers niet zelf alle projecten financieren maar kan de bedrijven de kans bieden zelf middelen op te bouwen. Een actieplan zal met andere woorden pas succesvol kunnen zijn indien dat tot stand komt in samenwerking met de andere regeringen van ons land.

Jean-Jacques DE GUCHT

Jo DE RO

Peter GYSBRECHTS

Sas VAN ROUVEROIJ

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° het kwakkelende grensverkeer van boeken tussen Vlaanderen en Nederland;
 - 2° het enorme marktpotentieel van de Nederlandstalige lectuur in Vlaanderen en Nederland gezien:
 - a) de gemeenschappelijke taal;
 - b) het vergelijkbare opleidings- en inkomensprofiel;
 - c) de grensoverschrijdende grote marktpartijen;
 - d) het vergelijkbare te besteden bedrag per inwoner;
 - e) de goed uitgebouwde openbare bibliotheeksector met een hoge participatiegraad;
 - f) de hoge leesvaardigheid, aangezien Vlaanderen en Nederland tot de top tien van leesvaardige landen behoren;
 - 3° het feit dat het Nederlandse aandeel in de boekenimport in Vlaanderen 60% bedraagt, terwijl het Vlaamse aandeel in de boekenimport in Nederland slechts 5% is;
 - 4° de noodzaak van het inzetten van zowel culturele, sociale, economische, fiscale als juridische instrumenten in het ondersteunen van de boekenmarkt en het feit dat die domeinen zich niet bij een en dezelfde regering bevinden;
 - 5° de noodzaak om in overleg te treden met de verschillende spelers binnen de literaire sector zoals de auteurs, boekhandels, uitgeverijen en importeurs;
 - 6° de kandidatuur van Nederland en Vlaanderen als gastland voor de Frankfurter Buchmesse van 2016, de grootste boekenbeurs ter wereld, wat een ideaal aangrijppunt is om in dialoog met elkaar te treden;
 - 7° de stimulans die de uitwisseling van cultuur tussen Vlaanderen en Nederland kan betekenen voor onze literaire sector;
 - 8° de prijs voor Vlaams-Nederlandse Culturele Samenwerking, die in 2010 is stopgezet, maar die een uitgelezen platform kan zijn voor de uitwisseling van cultuur tussen Vlaanderen en Nederland;
 - 9° de belangrijke rol van het onderwijs in het verbreden van de horizon door niet alleen de eigen auteurs te lezen;
- vraagt de Vlaamse Regering:
 - 1° een actieplan te ontwikkelen na overleg met de verschillende overheden in ons land en de literaire sector, waarbij zowel de culturele, sociale, juridische, fiscale als economische instrumenten aangewend moeten worden;
 - 2° in overleg te treden met de Nederlandse overheid om eventuele barrières weg te werken en te komen tot een aanmoedigend beleid dat gericht is op de uitwisseling van de literaire cultuur waarbij:
 - a) er specifieke aandacht nodig is voor de rol van het onderwijs daarin;
 - b) er gesprekken aangeknoopt worden om de prijs voor Vlaams-Nederlandse Culturele Samenwerking nieuw leven in te blazen.

Jean-Jacques DE GUCHT

Jo DE RO

Peter GYSBRECHTS

Sas VAN ROUVEROIJ